

Regeringskansliet (Sven Vasseur)

Yttrande över Boverkets rapport

En gemensam väg för PBL-ärenden

1. Bakgrund

Boverket har på uppdrag av regeringen tagit fram rapporten *En gemensam väg för PBL-ärenden*. I rapporten redovisas olika scenarier för hur en mer enhetlig, digitaliserad och jämförbar hantering av ärenden enligt plan- och bygglagen (PBL) kan uppnås på nationell nivå.

Syftet med remissen är att inhämta synpunkter på rapportens förslag som underlag för regeringens fortsatta beredning.

2. Kommunens övergripande inställning

Ovanåkers kommun delar regeringens och Boverkets bedömning att det finns ett tydligt behov av ökad enhetlighet, förbättrad nationell statistik och bättre förutsättningar för digitalisering inom plan- och byggprocessen. Kommunen ser även att detta kan bidra till förbättrad nationell uppföljning, analys och styrning.

Samtidigt bedömer Ovanåkers kommun att rapportens förslag innebär betydande organisatoriska, administrativa och ekonomiska konsekvenser. Förslagets genomförande måste därför utformas på ett sätt som är proportionerligt och genomförbart även för mindre kommuner.

3. Ställningstagande till Boverkets scenarier

Ovanåkers kommun bedömer, i likhet med Boverket, att **scenario 4 – bindande klassificeringsstruktur med teknisk specifikation** och **scenario 5 – nationell statistiklösning** är de scenarier som bäst svarar mot regeringens mål.

Kommunen **tillstyrker inriktningen i scenarierna 4 och 5**, under förutsättning att införandet sker med hänsyn till kommunernas skilda förutsättningar och att de risker som identifieras i detta yttrande hanteras. Ett genomförande utan sådana justeringar riskerar att leda till ökade kostnader, minskad effektivitet och försämrade samordningsvinster för vissa kommuner.

4. Kommunal förutsättningar, samverkan och befintliga arbetssätt

Ovanåkers kommun har cirka **11 300 invånare** och är, liksom många mindre kommuner, beroende av interkommunal samverkan för att säkerställa tillräcklig kompetens och kapacitet inom plan- och bygglovshandläggningen.

Kommunen samverkar bland annat med Ljusdals kommun inom bygg- och miljöområdet. I denna samverkan används i dag **samma ärendehanteringssystem**, vilket ger betydande samordningsvinster i form av gemensamma arbetsprocesser, effektiv resursanvändning och enhetlig handläggning.

Ovanåkers kommun bedömer att det är av stor vikt att de föreslagna nationella lösningarna inte underminerar sådana redan etablerade och välfungerande samverkansmodeller. Förslag som i praktiken kräver systembyten, parallella lösningar eller avsteg från gemensamma system riskerar att minska effektiviteten och öka både kostnader och administrativ belastning.

5. Ekonomiska konsekvenser och självkostnadsprincipen

Ovanåkers kommun vill särskilt uppmärksamma **självkostnadsprincipen enligt kommunallagen**, vilken innebär att avgifter inom plan- och bygglovsverksamheten inte får överstiga kommunens faktiska kostnader.

Boverkets förslag bedöms medföra både engångskostnader och ökade löpande förvaltningskostnader, bland annat till följd av:

- systemanpassningar och integrationer,
- utbildningsinsatser och förändrade arbetsrutiner,
- ökade krav på uppföljning och rapportering.

I rapporten saknas en tillräckligt tydlig redovisning av dessa kostnader på kommunal nivå. Utan statlig medfinansiering riskerar kostnaderna att behöva finansieras genom höjda taxor, vilket innebär att enskilda sökande får bära kostnaderna för statligt initierade reformer.

Ovanåkers kommun vill i detta sammanhang även lyfta **medborgarperspektivet**. I och med självkostnadsprincipen saknar kommunen möjlighet att finansiera ökade kostnader på annat sätt än genom avgifter inom plan- och bygglovsverksamheten. Om statligt initierade struktur- och digitaliseringsreformer genomförs utan tillhörande finansiering finns därför en tydlig risk att kostnaderna i praktiken övervältras på **enskilda medborgare och företag** som söker bygglov, gör anmälningar eller på annat sätt berörs av PBL-ärenden.

Miljö- och byggförvaltningen

2026-01-20

Sida 3 av 4

Kommunen bedömer att detta riskerar att minska förutsebarheten och acceptansen för avgiftssystemet samt att skapa en situation där medborgare får bära kostnader för reformer som beslutats på statlig nivå. Ovanåkers kommun anser därför att medborgarperspektivet bör beaktas tydligare i det fortsatta arbetet och att statligt ansvar för finansiering är en viktig förutsättning för att undvika höjda avgifter för enskilda.

6. Systemleverantörer, befintliga avtal och tekniska krav

I rapporten anges att även systemleverantörer förväntas bära delar av kostnaderna för utveckling och anpassning. Ovanåkers kommun bedömer att detta antagande är förenat med betydande osäkerhet.

Kommuner har i många fall redan **långsiktiga och bindande avtal** med sina systemleverantörer. Krav på nya tekniska lösningar eller förändrade arbetssätt riskerar därför att medföra ökade kostnader genom tilläggsavtal eller licenshöjningar samt att begränsa kommunernas handlingsutrymme under pågående avtalsperioder.

Mot denna bakgrund anser Ovanåkers kommun att ett genomförande av Boverkets förslag förutsätter **bindande krav på öppna och standardiserade tekniska gränssnitt (öppna API:er)** samt hög grad av interoperabilitet. Detta är en nödvändig förutsättning för att undvika leverantörsinlåsning, möjliggöra fortsatt interkommunal samverkan och säkerställa att befintliga system kan vidareutvecklas i stället för att ersättas.

7. Försöksverksamhet och införandestrategi

Ovanåkers kommun ser positivt på att Boverket lyfter behovet av försöksverksamhet inför ett nationellt införande. Kommunen bedömer dock att försöksverksamheten måste vara **en faktisk förutsättning för beslut om bindande införande**, inte en parallell eller efterföljande aktivitet.

Försöksverksamheten bör omfatta kommuner av olika storlek, inkludera kommuner med interkommunal samverkan samt pröva effekter på befintliga system och avtal. Den bör även ge underlag för realistiska kostnadsbedömningar.

8. Samlad bedömning och ställningstagande

Ovanåkers kommun tillstyrker inriktningen i Boverkets scenarier 4 och 5, men bedömer att ett bindande införande endast är ändamålsenligt under följande förutsättningar:

- att kommunala kostnader analyseras och tydliggörs,
- att staten tar ett tydligt ekonomiskt ansvar för reformens genomförande,

Miljö- och byggförvaltningen

2026-01-20

Sida 4 av 4

- att bindande krav på öppna API:er och interoperabilitet införs,
- att befintliga systemlösningar och samverkansmodeller kan bevaras och vidareutvecklas,
- att införandet föregås av reell försöksverksamhet med genomslag i den fortsatta beredningen.

Utan dessa förutsättningar riskerar reformen att få oönskade konsekvenser i form av ökade kostnader, minskad effektivitet och försämrade förutsättningar för små kommuner och enskilda medborgare.

underskrift

Miljö- och byggnämnden

§ 7

Dnr MBN_HIST 2026/00032

Remissyttrande - En gemensam väg för PBL-ärenden

Miljö- och byggnämndens beslut

Miljö- och byggnämnden beslutar att anta upprättat yttrande över Boverkets rapport *En gemensam väg för PBL-ärenden* och översända yttrandet till Regeringskansliet.

Sammanfattning av ärendet

Ovanåkers kommun är i grunden positiv till Boverkets inriktning och tillstyrker scenarierna om bindande klassificeringsstruktur med teknisk specifikation samt nationell statistiklösning. Samtidigt betonar kommunen att ett genomförande måste ske med hänsyn till små kommuners förutsättningar, befintliga samverkansmodeller och redan tecknade systemavtal. I yttrandet lyfts särskilt behovet av statlig medfinansiering, bindande krav på öppna tekniska gränssnitt, reell försöksverksamhet samt vikten av att undvika att kostnader övervältras på enskilda medborgare genom höjda avgifter.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-01-14

Yttrande över Boverkets rapport *En gemensam väg för PBL-ärenden*

Skickas till

Regeringskansliet